

I. ȘTIRI PE SCURT

Integrare Europeană

1. Uniunea Europeană este Disponibilă să Sprijine Eforturile Depuse în Reglementarea Transnistreană. Infotag. 20.08.2009.
2. Centrului Comun de Eliberare a Vizelor își Extinde Activitatea. Newsmoldova. 04.09.2009.
3. Kalman Miszei: "Sa fii la guvernare sau în opoziție nu este o tragedie". Știrea zilei. 04.09.2009.

România – Republica Moldova

1. Victor Chirilă: Teza Comuniștilor Potrivit Căreia România s-ar Opune Semnării celor Două Acorduri nu este Valabilă. Jurnal de Chișinău. 19.08.2009.
2. ONG-uri Cer Debirocratizarea Procesului de Acordare a Cetățeniei Române pentru Basarabeni. Info-Prim-Neo. 20.08.2009.
3. Președintele Român cere Suplimentarea Locurilor Gratuite în Universitățile din România pentru Tinerii din R. Moldova. Info-Prim-Neo. 22.08.2009.
4. Diaconescu: Romania Nu a Respins Niciodata Ideea Semnării de Acorduri Bilaterale cu R. Moldova. Unimedia. 01.09.2009.
5. Diaconescu: „România Va Insista Pentru o Mai Mare Implicare a R. Moldova în cadrul UE”. Hotnews. 01.09.2009.

Ucraina – Republica Moldova

1. Ucraina Suspendă Noul Regim de Trecere a Frontierei pentru Moldoveni. Info-Prim-Neo. 21.08.2009.
2. Premierul Ucrainean Consideră Nejustificate Noile Măsuri de Control la Trecerea Frontierei de către Cetățenii R. Moldova. Info-Prim-Neo. 21.08.2009.

Rusia – Republica Moldova

1. Kremlinul este Dispus să Nu Mai Colaboreze cu Vladimir Voronin – „Kommersant”. Infotag. 24.08.2009.
2. Oazu Nantoi : Federația Rusă Monitorizează Foarte Atent Schimbările Politice ce se Desfășoară pe Malul Drept al Nistrului. Hotnews. 02.09.2009.
3. MAE rus: Speră că Noul Parlament al Moldovei va Preveni Posibila Criză Politică în Țară. Interlic. 03.09.2009.

Conflictul Transnistrean

1. Grigore Volovoi: Conflictul Transnistrian se Va Încheia Numai Când Vrea Moscova. Radio Europa Liberă. 19.08.2009.
2. Rusia Neagă Acuzațiile că ar Tergiversa Rezolvarea Conflictului Transnistrean. Info-Prim-Neo. 21.08.2009.
3. Chișinăul se Pregătește de Vizita în Viitorul Apropiat a Reprezentanților Mediatorilor și Observatorilor în Conflictul Transnistrean. Interlic. 03.09.2009.

II. OPINII, COMENTARII, INTERVIURI

1. Vitalie Ciobanu: Prioritățile de Politică Externă ale Noii Puteri. Radio Europa Liberă. 19.08.2009.
2. Nicu POPESCU: Demonopolizarea Puterii în Moldova. Dilema Veche. 03.09.2009.
3. Victor CHIRILĂ, APE: Relația cu UE – Starea de Fapt. Dilema Veche. 03.09.2009.
4. Eugen Revenco, APE: Ministrul de Externe al României a Remarcat Deschiderea AIE Față de Țara Sa. Timpul. 19.08.2009.
5. Nicu Popescu: Izolarea Internațională Crescândă a Transnistriei Include un Risc de Destabilizare Internă. Radio Europa Liberă. 31.08.2009.
6. Înghesuită între UE și Rusia. Fragmente din „Moldova: Europe's poorest pawn”, Andrew Wilson. Dilema Veche. 29.08.2009.

I. ȘTIRI PE SCURT

- 03 septembrie** La Chișinău, s-au desfășurat consultări moldo-ungare în materie consulară, la nivel de șefi de departamente. Delegația moldovenească a fost condusă de dl Constantin Burghiu, Director al Departamentului Afaceri Consulare al MAE IE. Subiectele abordate au vizat dificultățile întâmpinate de către cetățenii Republicii Moldova pe teritoriul Republicii Ungaria, activitatea Centrului Comun de Eliberare a Vizelor (CCEV) din cadrul Ambasadei Republicii Ungare la Chișinău și posibilitățile de extindere a funcționării acestuia.
- 04 septembrie** Natalia Gherman, Viceministru al Afacerilor Externe și Integrării Europene, a avut o întrevedere cu dl Leo D'Aes, Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Regatului Belgiei în Republica Moldova, cu sediul la București. În cadrul întrevederii, interlocutorii au evidențiat bunele relații existente între RM și Belgia, marcate de dinamism și cooperare reciproc avantajoasă, menționând necesitatea diversificării dialogului cu entitățile federale belgiene în domenii de interes comun.
[...] <http://www.mfa.gov.md/noutati/476804/>
- 07 septembrie** Prim-ministrul Zinaida Greceanîi a avut astăzi o întrevedere cu delegația Comisiei Juridice a Adunării Populare a Republicii Populare Chineze. Hu Kangsheng, președintele Comisiei Juridice a Adunării Populare a Republicii Populare Chineze, șeful delegației, a făcut o prezentare privind situația economică în Republica Populară Chineză, menționând ca criza economică globală a afectat și China, provocând unele probleme în plan economic.
[...] <http://www.gov.md/>

Integrare Europeană

- **Uniunea Europeană este Disponibilă să Sprijine Eforturile Depuse în Reglementarea Transnistreană. Infotag. 20.08.2009.**

Uniunea Europeană acordă o importanță deosebită problemei transnistrene și este disponibilă să sprijine eforturile depuse în vederea soluționării ei, a declarat miercuri, 19.08.2009 la întrevedere cu ministrul reintegrării, Vasile Șova, Reprezentantul Special al Uniunii Europene în Republica Moldova, Kalman Mizsei. Interlocutorii „și-au reiterat disponibilitatea de a participa la întâlnirea cu mediatorii și observatorii, preconizată să se desfășoare la sfârșitul lunii septembrie curent la Chișinău. Scopul principal al consultărilor respective este de a ajunge la o înțelegere privind reluarea cât mai grabnică a negocierilor

pe marginea procesului de reglementare a conflictului în cadrul formatului „5+2”, precum și continuarea promovării măsurilor de întărire a încrederii”. În opinia lor, „reglementarea finală și viabilă a conflictului transnistrean trebuie să fie efectuată prin adoptarea unui statut special pentru Transnistria, cu respectarea suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova”.

<http://www.infotag.md/noutati/580243/>

• **Centrului Comun de Eliberare a Vizelor își Extinde Activitatea. Newsmoldova. 04.09.2009.**

La Chișinău s-au desfășurat consultări moldo-ungare în materie consulară, la nivel de șefi de departamente. Delegația moldovenească a fost condusă de dl Constantin Burghiu, Director al Departamentului Afaceri Consulare al MAE IE. Subiectele abordate au vizat dificultățile întâmpinate de către cetățenii Republicii Moldova pe teritoriul Republicii Ungaria, activitatea Centrului Comun de Eliberare a Vizelor (CCEV) din cadrul Ambasadei Republicii Ungare la Chișinău și posibilitățile de extindere a funcționării acestuia. De asemenea, a fost discutată necesitatea implementării, în perioada imediat următoare, a proiectelor comune din cadrul Parteneriatului de Mobilitate RM-UE, semnat la 5 iunie 2008, precum și nivelul de realizare în practică a acordurilor bilaterale în domeniul consular. Partea ungară a fost informată despre situația curentă privind perfectarea vizelor de către cetățenii moldoveni, în contextul realizării Acordului între Republica Moldova și Comunitatea Europeană privind facilitarea eliberării vizelor, semnat la 10 octombrie 2007, la Bruxelles, precum și despre interesul pentru introducerea noilor modificări în regimul actual prin stabilirea unor facilități suplimentare în procesul de solicitare a vizelor. [...] http://newsmoldova.md/news.html?nws_id=831270

• **Kalman Miszei: “Sa fii la guvernare sau in opozitie nu este o tragedie”. Știrea zilei. 04.09.2009.**

Cum vede Uniunea Europeana situatia din Republica Moldova si in ce conditii structurile financiare internationale ar fi dispuse sa ajute “eficient tara noastra”, dar si ce ar trebui sa faca partidele politice pentru a evita alegerile parlamentare anticipate – despre toate acestea am discutat cu reprezentantul special al Uniunii Europene la Chisinau, Kalman Miszei. Oficialul european a declarat, ca depasirea crizei politice din Moldova este posibila doar printr-un consens intre majoritatea parlamentara si opozitie. Acesta ar contribui, intr-un final, si la depasirea crizei economice, spune Miszei. [...] In acelasi timp, Kalman Miszei a dat asigurari ca UE va coopera cu un nou Guvern, indiferent de situatie, inasa, exista si aici unele recomandari. “Uniunea Europeana va continua sa colaboreze cu Moldova, cu structurile voastre de stat, cu partidele politice si societatea, indiferent de situatie. Insa, pentru Moldova este foarte important sa se ajunga la un consens pentru a putea elabora planuri de lunga durata. Aceasta ar fi o situatie in care Fondul Monetar International, Banca Mondiala si Comisia Europeana vor putea ajuta mult mai eficient – sa fie claritate si un Guvern care lucreaza nu doar cateva luni, dar un termen mai indelungat. Anume aici trebuie sa se ajunga”, a spus reprezentantul special al UE. <http://www.azi.md/ro/story/5534>

România – Republica Moldova

- **Victor Chirilă: Teza Comuniștilor Potrivit Căreia România s-ar Opune Semnării celor Două Acorduri nu este Valabilă. Jurnal de Chișinău. 19.08.2009.**

Analistul Victor Chirilă, director executiv interimar al Asociației pentru Politică Externă, spune că declarația lui Cristian Diaconescu conține trei aspecte importante. „În primul rând, declarația domnului Diaconescu vine ca răspuns la semnalele pe care liderii Alianței pentru Integrare Europeană le-au transmis în repetate rânduri, în ultimul timp, și anume că una din prioritățile politicii externe ale noii coaliții va fi deblocarea relațiilor cu România, relații care sunt esențiale pentru parcursul european al țării noastre. Liderii Alianței au declarat că sunt gata să semneze convenția privind micul trafic la frontieră. La fel, ei au menționat că e necesar să se fie grăbit dialogul în problema semnării tratatului politic de bază și acordului privind regimul frontierei de stat, ambele documente axate însă pe ideea de integrare europeană. Aceste tratate ar trebui să facă abstracție de trecutul tumultuos al relațiilor moldo-române și să se axeze, în cele din urmă, pe o cooperare de viitor”. „În al doilea rând – consideră dl Chirilă - este un mesaj de încurajare trimis de către București noii coaliții majoritare de la Chișinău. Bucureștiul transmite, de fapt, susținerea sa politică noii guvernări care se profilează în Republica Moldova. În al treilea rând, faptul că domnul Diaconescu subliniază disponibilitatea Bucureștiului de a începe discuțiile privind cele două tratate „spinoase” demonstrează că teza comuniștilor potrivit căreia România s-ar opune semnării celor două acorduri nu este valabilă. Dimpotrivă, Bucureștiul demonstrează acum deschidere pentru a găsi soluția de compromis în problema tratatelor respective”, a subliniat Victor Chirilă.

<http://www.jurnal.md/article/19542/>

- **ONG-uri Cer Debirocratizarea Procesului de Acordare a Cetățeniei Române pentru Basarabeni. Info-Prim-Neo. 20.08.2009.**

Organizația Studenților Basarabeni (OSB), Fundația Națională pentru Românii de Pretutindeni (FNRP) și Institutul „Frații Golescu” au adresat un demers statului român prin care cer debirocratizarea procesului de acordare a cetățeniei române pentru cetățenii R. Moldova. Asociațiile civice au atenționat ministrul român al justiției, Cătălin Marin Predoiu, că Direcția de cetățenie refuză să asigure un program de lucru cu publicul, potrivit prevederilor legale. Direcția respectivă a micșorat programul cu publicul de la două zile pe săptămână la una singură. Asociațiile cer ca toate deciziile luate de către direcție să fie afișate la loc vizibil și să conțină numărul deciziei, data, semnătura și temeiul de drept. De asemenea OSB, FNRP și Institutul „Frații Golescu” au adresat o cerere prefectului municipiului București, Mihai Cristian Atănăsoaei, prin care se solicită simplificarea procedurii de obținere a pașapoartelor individuale simple, de la Serviciul public comunitar de evidență și eliberare a pașapoartelor, de către cetățenii R. Moldova și ai Ucrainei care redobândesc cetățenia română și solicită pașaport individual simplu cu menținerea domiciliului în străinătate. La ora actuală, cetățenii din R. Moldova și Ucraina, care au redobândit cetățenia română și sunt născuți până în luna octombrie 1979, nu primesc cod numeric personal odată cu transcrierea certificatului de naștere la autoritatea competentă, menționează organizațiile. Astfel

cetățeanul român este nevoit să mai facă un drum la București pentru a i se prelua imaginea și respectiv pentru a plăti taxa de urgență pentru obținerea pașaportului în regim de urgență în două ore.

<http://www.info-prim.md/?x=&y=25264>

- **Președintele Român cere Suplimentarea Locurilor Gratuite în Universitățile din România pentru Tinerii din R. Moldova. Info-Prim-Neo. 22.08.2009.**

Președintele român, Traian Băsescu, a declarat că discută cu Guvernul pentru a suplimenta numărul de locuri în universitățile din România pentru circa 1000 de absolvenți de liceu din R. Moldova. Declarația a fost făcută la deschiderea celei de-a patra ediții a școlii de vară „Comunități românești și identitate europeană”, la Eforie Sud, vineri, 21 august, relatează Realitatea în pagina electronică. Băsescu a declarat că l-a surprins faptul că în afara celor 1 100 de burse pe care statul român le acordă pentru tinerii moldoveni, există cereri de până la 4000 de locuri în sistemul universitar românesc. „Nu vorbesc neapărat de locuri cu bursă, ci de locuri gratuite în sistemul universitar de stat românesc. Vom vedea dacă se poate merge și către bursă, dar locurile sper să le obținem foarte curând”, a precizat Băsescu. Cea de-a patra ediție a școlii de vară “Comunități românești și identitate europeană”, organizată sub patronajul președintelui României, face parte din programul ARC, lansat de Departamentul pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni din cadrul Ministerului de Externe al României.

<http://www.info-prim.md/?x=24&y=25305>

- **Diaconescu: Romania Nu a Respins Niciodata Ideea Semnării de Acorduri Bilaterale cu R. Moldova. Unimedia. 01.09.2009.**

Romania nu a respins niciodata ideea semnării unor acorduri cu R. Moldova, precum tratatul politic de baza si cel privind frontierele de stat, dar aceste documente sunt supuse negocierii, flexibilitatii si intelegerii reciproce a preocuparilor si intereselor, a declarat marti, 01.09.2009 Cristian Diaconescu. Intrebat - in cadrul unei declaratii de presa ce a urmat deschiderii Reuniunii anuale a diplomatilor romani - care va fi pozitia Romaniei fata de insistentele partii moldovene de a semna acordul politic de paza si tratatul privind frontiera de stat, doua documente controversate, care au minat timp de multi ani relatiile dintre cele doua state, Diaconescu a manifestat o anumita deschidere in acest sens. "Romania niciun moment nu a respins ideea semnării unor acorduri bilaterale, mai ales in cea ce priveste reglementarea circulatiei intre cele doua tari. Nu am respins niciun fel de document juridic bilateral care sa aduca un plus unei relatii extrem de bune si care sa promoveze stabilitatea si securitatea regionala", a declarat ministrul de externe Cristian Diaconescu. "Nu s-a pus niciun moment problema respingerii de plano a unor astfel de documente, sigur, aceste documente sunt supuse negocierii, negocierea presupune intelegerea reciproca a preocuparilor si intereselor, precum si o marja de flexibilitate", a punctat seful diplomatiei romane. Totodata, ministrul a facut apel la un spirit european de negociere. "Speranta noastra este ca Guvernul de la Chisinau va intelege aceste lucruri si va actiona asa cum se procedeaza intre toate

statele democratice din Europa", a explicat Diaconescu. [...]

<http://www.unimedia.md/?mod=news&id=12947>

- **Diaconescu: „România Va Insista Pentru o Mai Mare Implicare a R. Moldova în cadrul UE”. Hotnews. 01.09.2009.**

„In pofida unor tensiuni artificiale cu Republica Moldova, Romania va continua politica sa de sustinere fata de Chisinau”, a declarat, marti, Cristian Diaconescu, ministrul roman al Afacerilor Externe. „Romania va insista in continuare pentru o mai mare implicare a Republicii Moldova in cadrul Uniunii Europene”, a spus Diaconescu, care mentioneaza ca Romania va insista pentru reluarea de proiecte amanate in domeniile mediului, educatiei, dar si securitatii sociale. Aceasta declaratie a fost facuta printre altele de Cristian Diaconescu la reuniunea anuala a diplomatiei romanesti. <http://hotnews.md/?p=11232>

Ucraina – Republica Moldova

- **Ucraina Suspendă Noul Regim de Trecere a Frontierei pentru Moldoveni. Info-Prim-Neo. 21.08.2009.**

Ucraina va suspenda aplicarea noului regim de trecere a frontierei pentru cetățenii moldoveni. Despre aceasta a fost informat liderul PLDM, Vlad Filat, în cadrul întrevederii de vineri, 21 august, cu ambasadorul ucrainean la Chișinău, Serghei Pyrozhkov. Diplomatul ucrainean a informat că a transmis autorităților de la Kiev demersul liderului PLDM de a institui moratoriu asupra deciziei recente a părții ucrainene cu privire la noul regim de tranzit al frontierei dintre R. Moldova și Ucraina. „Autoritățile ucrainene și-au arătat disponibilitatea de a suspenda aplicarea deciziei respective, urmând să fie discutată cu Guvernul de la Chișinău”, a menționat Pyrozhkov. Vlad Filat a spus că noua putere de la Chișinău va depune toate eforturile pentru a revigora relațiile bilaterale moldo-ucrainene pe toate planurile. Solicitarea privind aplicarea moratoriului asupra noilor condiții de tranzit a frontierei ucrainene a fost făcută în cadrul întrevederii bilaterale dintre Vlad Filat și ambasadorul ucrainean la 14 august. [...] <http://www.info-prim.md/?x=&y=25299>

- **Premierul Ucrainean Consideră Nejustificate Noile Măsurile de Control la Trecerea Frontierei de către Cetățenii R. Moldova. Info-Prim-Neo. 21.08.2009.**

Premierul ucrainean Iulia Timoșenko consideră nejustificată și discriminatorie includerea R. Moldova în lista țărilor cu „risc migraționist” de către Guvernul Ucrainei. Timoșenko a spus acest lucru într-o convorbire telefonică cu președintele în exercițiu al R. Moldova, Vladimir Voronin, la 20 august. Șeful Guvernului Ucrainei și-a exprimat intenția de a anula aceste reguli de control pentru cetățenii moldoveni, precum și disponibilitatea de a înainta o propunere în acest sens în cadrul celei mai apropiate ședințe a executivului. Recent, Ucraina a anunțat că, începând cu 25 august, grănicerii ucraineni vor verifica selectiv dacă străinii care traversează hotarul dispun de mijloace financiare de ședere pe teritoriul statului ucrainean. Verificărilor vor fi supuși cetățenii din Moldova, Africa, Asia, Tadjikistan, Azerbaijan, Uzbekistan și Turkmenistan. [...] <http://www.info-prim.md/?x=&y=25285>

Rusia – Republica Moldova

- **Kremlinul este Dispus să Nu Mai Colaboreze cu Vladimir Voronin – „Kommersant”.**
Infotag. 24.08.2009.

Kremlinul este dispus să nu mai colaboreze cu liderul comuniștilor moldoveni, susține publicația rusă „Kommersant”. În articolul privind întrevederea de vineri, 21.08.2009 a președinților Rusiei și Moldovei de la Soci, publicația atrage atenția că după întâlnire „Dmitri Medvedev nici nu a ieșit cu Vladimir Voronin în fața jurnaliștilor pentru prezentarea tradițională a rezultatelor negocierilor, iar administrația de la Kremlin a dat de înțeles că Moscova va colabora cu coaliția democratică de la conducerea RM. Potrivit datelor ziarului, întrevederea a fost solicitată de Voronin, care își încheie al doilea și ultimul mandat prezidențial, însă negocierile „au avut un caracter extrem de formal”. Comunicatul serviciului de presă de la Kremlin privind rezultatele întrevederii conținea doar un enunț: „În discuție au fost puse probleme de cooperare economică, în particular, depășirea scăderii în relațiile comercial-economice, precum și probleme regionale, inclusiv legate de reglementarea transnistreană”. „Kommersant” scrie că Medvedev a dat de înțeles că Moscova „nu numai că s-a împăcat cu pierderea de perspectivă a conducerii absolute în Moldova a domnului Voronin, ci este disponibilă să stabilească relații cu oponenții lui din coaliția democratică”. Sursa publicației de la administrația președintelui FR a relatat că partidele majorității parlamentare (Partidul Liberal Democrat, Partidul Liberal, Partidul Democrat și Alianța „Moldova Noastră”) „nu provoacă careva iritații în Rusia”. „Ei nu pun sub semnul întrebării colaborarea cu noi în calitate de partener mare. Pentru noi este important ca în programul acestor forțe să fie fixată atitudinea pozitivă față de FR”, a explicat interlocutorul publicației. El a mai comunicat că „negocierile privind acordarea pentru Chișinău a creditului rus de \$500 mil. vor continua imediat ce va fi clar cine este împuternicit să le poarte cu partea moldavă”. În opinia ziarului, asistența financiară rusă va ajuta conducerii necomuniste a Moldovei să ajungă la un bun sfârșit în condițiile enormului deficit bugetar. „Kommersant” spune că acesta ajunge la cifra de 6 mlrd. lei, în timp ce conducerea Moldovei a publicat cifra de 2,5 mlrd. lei pentru prima jumătate a anului 2009.

- **Oazu Nantoi : Federația Rusă Monitorizează Foarte Atent Schimbările Politice ce se Desfășoară pe Malul Drept al Nistrului. Hotnews. 02.09.2009.**

Analistul politic Oazu Nantoi de la Institutul de Politici Publice spunea declarat că „Federația Rusă, prin ochiul Tiraspolului și prin agentura Tiraspolului la Chișinău, monitorizează foarte atent schimbările politice ce se desfășoară pe malul drept al Nistrului”. „Este evident că Federația Rusă va cere, inclusiv prin gura Tiraspolului, ca noua administrație de la Chișinău, dacă ea va fi formată cu succes, să confirme fidelitatea față de toate documentele semnate de predecesori – și memorandumul din 1997, și toate cedările unilaterale comise de Vladimir Voronin, etc. Este evident, de asemenea, că Federația Rusă, prin intermediul Tiraspolului și nu numai, va pregăti un răspuns asimetric dacă va vedea că noua conducere a Republicii Moldova încearcă să promoveze o politică bazată pe normele de drept internațional și pe niște principii cat de cat coerente în raport cu problema transnistreană. Prin urmare, noua conducere a Republicii Moldova trebuie să fie extrem de prudentă, deoarece suntem într-o situație defavorizată în urma politicii de cedări unilaterale din ultimii aproape 20 ani, și trebuie să-și consolideze pozițiile pas cu

pas, să elaboreze acea linie de comportament coerent care a lipsit guvernărilor precedente, atât comuniste, cât și necomuniste. Doar în asemenea situație se poate miza pe faptul că Republica Moldova își va consolida pozițiile în problema transnistreană. În caz contrar, vom deveni ținta unor atacuri asimetrice. Eu bunăoară sunt îngrijorat de declarațiile unui oarecare Mazur (Igor Mazur - șeful administrației raionului Dubăsari aflat sub controlul Tiraspolului – Imedia) care afirma recent că localitățile din stanga Nistrului aflate sub jurisdicția Republicii Moldova ar vrea să treacă sub cea a Tiraspolului. Este o provocare tipică și rămâne de văzut dacă ea va fi pusă în aplicare sau se va mai aștepta”, a afirmat Oazu Nantoi.

<http://hotnews.md/?p=11296>

- **MAE rus: Rusia Speră că Noul Parlament al Moldovei va Preveni Posibila Criză Politică în Țară. Interlic. 03.09.2009.**

"Pornim de la faptul că în cadrul Parlamentului în baza compromisurilor reciproce va fi creată o alianță politică stabilă, care va preveni derapajul țării spre criza politică cu consecințe negative pentru dezvoltarea economică a Republicii Moldova, angajamentele ei politice externe și procesele reglementării transnistrene", a declarat joi, 3 septembrie, în cadrul unui briefing la Moscova, reprezentantul special al MAE rus Andrei Nesterenko.

Potrivit lui, Rusia își exprimă speranța că "partidele politice reprezentate în Legislativ își vor direcționa eforturile spre crearea condițiilor necesare pentru activitatea lui constructivă și formarea structurii durabile a puterii, aptă să se concentreze asupra soluționării problemelor social-economice actuale". "Reiterăm disponibilitatea părții ruse de a dezvolta în continuare cooperarea bilaterală cu Moldova în toate direcțiile prioritare", a adăugat Nesterenko. <http://www.interlic.md/2009-09-03/mae-rus-rusia-spera-ca-noul-parlament-al-moldovei-va-preveni-posibila-criză-politica-in-tzara-11747.html>

Conflictul Transnistrean

- **Grigore Volovoi: Conflictul Transnistrian se Va Încheia Numai Când Vrea Moscova. Radio Europa Liberă. 19.08.2009.**

Conflictul transnistrian se va încheia numai când vrea Moscova – este de părere Grigori Volovoi, ziarist din Tiraspol. Majoritatea transnistrienilor sunt nemulțumiți de izolarea în care trăiesc dar este greu de crezut că o schimbare ar putea veni din interior. În parte din cauza migrației masive a tinerilor – i-a declarat Volovoi corespondentului Europei Libere Gregory Feifer. „Nu cred că bucata asta de pământ are un viitor. Majoritatea tinerilor vor să plece iar cei care rămân nici nu-și mai aduc aminte că a fost un război în 1992. Tot ce știu sunt clișeele care le-au fost băgate în cap”. Liderul micului partid social-democrat, Alexander Radenco nu vede nici el o ieșire din situația de conflict, cel puțin nu în viitorul apropiat. Transnistria rămâne un pion în jocul strategic al Moscovei, este de părere Radenco: „Indiferent de ce spune lumea, Transnistria rămâne pe frontul confruntării Rusiei cu Vestul. De aceea se pare că acest conflict va rămâne înghețat încă mult timp”. Iar faptul că regiunea nu este recunoscută internațional nu pare să supere pe nimeni din conducerea de la Tiraspol pentru că așa pot continua nestingheriți să facă afaceri: „Nerecunoașterea este un paradis, cu cât durează mai mult, cu atât le servește mai bine

intereselor. Deși lumea suferă”. Și ce zice mult invocata „lume de pe stradă” ? În general, că singura soluție este unirea cu Rusia deși, remarcă corresponsentul Europei Libere, îți trebuie multă imaginație geopolitică să înțelegi cum s-ar putea realiza, în practică, această unire.

<http://www.europalibera.org/content/article/1803119.html>

- **Rusia Neagă Acuzațiile că ar Tergiversa Rezolvarea Conflictului Transnistrean. Info-Prim-Neo. 21.08.2009.**

Încercările de a prezenta problema transnistreană ca fiind singura problemă nerezolvată în relațiile bilaterale între Moldova și Rusia a adus prejudicii procesului de reglementare a acesteia, a declarat o sursă de la Kremlin, înaintea vizitei președintelui Republicii Moldova în Rusia. Rusia nu este de acord cu faptul că atât moldovenii, cât și occidentalii, implicați în procesul de negociere, au încercat să înfățișeze Moscova drept „actor al procesului de reglementare”, astfel încât să o poată învinui pentru această stagnare în procesul de rezolvare și de „sprijinire a separatiștilor”, a mai spus sursa de la Kremlin. Partea rusă a denunțat asemenea acțiuni, reiterând că reglementarea conflictului depinde de acordul dintre Chișinău și Tiraspol. <http://www.info-prim.md/?x=24&y=25302>

- **Chișinăul se Pregătește de Vizita în Viitorul Apropiat a Reprezentanților Mediatorilor și Observatorilor în Conflictul Transnistrean. Interlic. 03.09.2009.**

La Chișinău se așteaptă în timpul apropiat vizita reprezentanților mediatorilor și observatorilor în conflictul transnistrean în conformitate cu înțelegerile preliminare. Acest fapt a fost menționat joi, 3 septembrie, în cadrul întrevederii ministrului interimar al reintegrării al Moldovei Vasile Șova cu șeful Misiunii OSCE în Moldova Philip Remler. Potrivit serviciului de presă al Ministerului Reintegrării, în timpul viitoarelor consultări va fi examinată posibilitatea reluării cât mai grabnice a negocierilor în formatul "5+2" (Moldova și Transnistria în calitate de părți ale reglementării, trei mediatorii - Rusia, Ucraina și OSCE, precum și doi observatori - UE și SUA) pentru examinarea chestiunilor ce vizează elaborarea statutului juridic special al Transnistriei cu respectarea suveranității și integrității teritoriale a Moldovei. Se prevede, de asemenea, examinarea perspectivele promovării măsurilor de consolidare a încrederii și securității între ambele maluri ale Nistrului. În cadrul întrevederii lui Șova și Remler s-a menționat că factori favorabili în procesul reglementării transnistrene sînt formarea cât mai urgentă a organelor puterii de stat după alegerile parlamentare din Moldova, precum și menținerea stabilității în Zona de securitate. <http://www.interlic.md/2009-09-03/chishinaul-se-pregateshte-de-vizita-in-viitorul-apropiat-a-reprezentantzilor-mediatorilor-shi-observ-11746.html>

OPINII, COMENTARII, INTERVIURI

- 1. **Vitalie Ciobanu: Prioritățile de Politică Externă ale Noii Puteri. Radio Europa Liberă. 19.08.2009.**

S-au scurs trei săptămâni de la alegerile din 29 iulie și Moldova se află în interstițiu, traversează o perioadă incertă. Se poartă discuții, se fac declarații, comentate abundant în presă și de opinia publică.

Odată cu întoarcerea comuniștilor din vacanță, unde aceștia au căutat să-și întrezeze orgoliile rănite, agitația sporește, războiul nervilor se intensifică. Nu știm cât va mai dura și cât de sinuos va fi procesul se instalare a noii puteri, însă trebuie ținut seama de faptul că în acest interval de tranziție politică, Moldova rămâne suspendată, incapabilă să-și rezolve problemele.

Comuniștii au golit complet vistieria statului, după principiul „după noi măcar și potopul”, astfel încât prelungirea actualei stări de indeterminare politică va complica și amâna găsirea unor soluții pentru viitoarea putere. Resurse financiare din Occident vor veni, dar e nevoie de timp pentru ca ele să fie deblocate. Spre deosebire de ce-ar crede unii, PCRM nu are nimic de câștigat din aceste tergiversări, ba chiar se joacă cu focul. Dacă vor zădărnici alegerea unui nou președinte, comuniștii vor trebui să-și asume întreaga vină pentru adâncirea crizei economice.

Preocupați de dispute interne, politicienii nu au timp să abordeze agenda internațională, unde au apărut o serie de complicații. Ultima noutate neplăcută vine din Ucraina, care a înăsprit, aparent fără motiv, regimul de trecere a frontierei, fixând niște taxe exorbitante pentru moldoveni, de parcă s-ar fi învecinat cu Africa. Schimbul glacial de scrisori între președinții Medvedev și Iușcenko nu prevestește nimic bun nici pentru Republica Moldova în relațiile sale cu Rusia, în speță în dosarul transnistrean. În plus, Moscova și-a lansat o nouă doctrină militară, prin care nu se va jena să-și trimită armata pe teritoriul unor state suverane și independente doar pentru că va avea impresia că interesele sale sunt afectate.

Cum să nu-i înțelegi pe georgieni, care au anunțat de curând că au încheiat formalitățile de ieșire din CSI – decizie adoptată pe fundalul agresiunii rusești de anul trecut? Faptul că nici o țară din această organizație, în afară de Rusia, nu a recunoscut independența regiunilor separatiste georgiene, spune multe despre cât de trainic este liantul membrilor CSI. Moldova are motive serioase să-și ia propriile măsuri de precauție. Și primul lucru pe care îl are de făcut este normalizarea relațiilor cu Bucureștiul, începând cu anularea imediată a vizelor pentru cetățenii români – va fi un semnal de încredere pentru Uniunea Europeană că noua putere de la Chișinău își ia în serios titulatura.

Un alt detaliu important. Pentru prima dată în istoria celor 20 de ani de independență, o viitoare guvernare a Republicii Moldova își propune încheierea unui parteneriat strategic cu Statele Unite. Este o decizie crucială care, dacă va fi respectată, va însemna abandonarea nefericitei tradiții autohtone de a fi „și cu unii, și cu alții”. Toate țările din Europa de Est și-au început drumul spre clubul occidental prin stabilirea unei strânse alianțe cu America și prin accederea în NATO – acest din urmă obiectiv se va pune și în Moldova într-o bună zi, ajungând o temă de dezbatere ca în orice stat democratic.

Concluzionând, să spunem că reșezările politice de la Chișinău nu au voie să obțină prioritățile externe. Moldova trebuie să devină un stat previzibil, conștient de valorile sale, lipsit de ambiguități în relațiile internaționale. E singurul mod de a ieși din izolare și subdezvoltare.

<http://www.europalibera.org/content/article/1803354.html>

2. Nicu POPESCU: Demonopolizarea Puterii în Moldova. Dilema Veche. 03.09.2009.

Există mai multe scenarii posibile și imprevizibile pentru evoluția Republicii Moldova. Totuși, pe fundalul discuțiilor despre crearea Alianței pentru Integrare Europeană, este imperativă și o abordare ceva mai strategică, în care forțele politice ar încerca să-și imagineze Republica Moldova și peste doi-trei ani, nu doar peste două-trei luni. Am formulat două modele în jurul cărora politicienii din Republica Moldova își pot construi o strategie de comportament politic pentru următorii câțiva ani. Bineînțeles că nici unul dintre acestea nu va fi realizat „în stare pură”, dar sînt două modele ce merită discutate.

Scenariul 1: „Ucraina post-oranj”

Primul și cel mai probabil scenariu este modelul ucrainean de guvernare. Într-o asemenea perspectivă, Alianța pentru Integrare Europeană devine un scandal continuu care discreditează întreaga coaliție, iar partidele – în loc să-și asume responsabilitatea – stau permanent cu un ochi pe „ușa de ieșire” din coaliție, pentru a-și asigura supraviețuirea politică după eșecul acesteia. Ca și liderii oranj din Ucraina, cele patru partide democratice își cheltuiesc întreaga energie politică pentru a lupta cu partenerii de coaliție, nu pentru a guverna țara. Între timp, PCRM rămîne puternic, consolidat și folosește orice greșală a coaliției pentru a o ataca. În același timp, Rusia face totul ca să contribuie la haotizarea sistemului politic din Republica Moldova prin influența sa mediatică și, eventual, metode de coercițiune economică ce ar agrava situația noului guvern (vezi criza gazului din Ucraina în 2006). Coaliția instabilă devine într-atît de disfuncțională, încît transformă Republica Moldova într-un stat mai pluralist, dar neguvernabil. Acest lucru frînează implementarea reformelor cerute de UE, așa cum se întîmplă în Ucraina. Blocajul politic face dificilă asistența din partea UE. În 2013, după patru ani de haos, crize guvernamentale, blocaj economic și certuri politice, populația devine apatică și dezamăgită, iar coaliția – discreditată. În 2013 (sau mai devreme, în caz de anticipare), PCRM revine la guvernare într-o formulă ceva mai modernizată. Sau, ca variantă interimară, peste un an-doi PDM, dezamăgit, se retrage din coaliție și creează o alianță guvernamentală cu PCRM, lăsînd partidele liberale din Parlament discreditate de o guvernare scurtă, dar eșuată.

Scenariul 2: „România în 1996-2000”

Aparent, guvernarea Convenției Democratice din România în anii 1996-2000 seamănă cu situația Ucrainei de astăzi. O coaliție coruptă, disfuncțională, cu parteneri ce-și spală rufele la televizor, cu trei prim-miniștri în patru ani, cu scandaluri, acuzații reciproce, populism, mini-mineriade și criză economică. O avalanșă de eșecuri politice și economice care a condus la revenirea PDSR (acum PSD) și a lui Ion Iliescu la putere în 2000-2004... Însă anume în 1996-2000 au fost create condițiile necesare pentru reformarea României. În 2000, Iliescu nu mai putea guverna ca pînă la 1996. Căci patru ani de scandal politic în direct, la TV, au camuflat, de fapt, două schimbări fundamentale ale sistemului politic românesc care, în definitiv, au făcut posibilă aderarea ulterioară a României la UE și NATO.

În primul rând, a avut loc demonopolizarea mass-media. Scandalurile non-stop la TV au creat o presă mai influentă și mai pluralistă. Politica a devenit publică, iar media – un element important în sistemul de checks and balances („control și echilibru”). În al doilea rând, s-a produs deconcentrarea centrelor de putere economică. Majoritatea partidelor din coaliția de atunci erau destul de corupte, dar pînă la urmă – fiecare cu propriile rețele de patronaj și set de relații corupte – au creat cîteva centre de putere economică suficient de puternice și dispersate, ca să se mențină independente și după revenirea PSD la guvernare în 2000.

Respectivele centre de putere economică alternative au asigurat baza unui sistem politic mai pluralist, iar un stat capturat de interese pluraliste, nu monopoliste, s-a dovedit a fi mai capabil să implementeze reformele necesare aderării la UE. Astfel, principala realizare a guvernării Convenției Democrate din România a fost demonopolizarea sistemului economic și politic, care le-a și permis democrațiilor să revină la putere în 2004, după patru ani de guvernare a PSD/Iliescu. Tot acești ani au condus la reformarea PSD într-un partid mai modern și mai european. De atunci – deși politica din România mai rămîne pe alocuri haotică, lipsită de principii și coruptă –, Bucureștiul a reușit să implementeze în mare parte reformele necesare aderării la UE, guvernele corupte sînt debarcate în urma alegerilor, jurnaliștii lucrează liberi, iar investitorii străini se simt chiar mai confortabil decît în Ungaria, bunăoară.

Un program pentru viitorul guvern

Probabil, nici unul dintre aceste scenarii nu va fi realizat în întregime. Indiferent de configurația exactă a coaliției politice, în Republica Moldova politica va rămîne, pentru încă mulți ani înainte, instabilă, coruptă, opacă și incertă, iar țara trebuie să facă față unei combinații toxice, potențial letale, de criză politică și economică. Este foarte probabilă și revenirea PCRM (eventual, reformat și modernizat) la guvernare peste unul, patru sau opt ani. Însă crizele politice inevitabile din următorii ani pot fi o șansă, așa cum a fost guvernarea de sacrificiu a CDR în România anilor 1996-2000. Sau o șansă pierdută, precum este pentru guvernarea forțelor oranj de la Kiev...

Ca să profite de această șansă, prioritatea partidelor din Parlamentul moldovenesc este demonopolizarea rapidă a sistemului economic și mediatic. Un obiectiv interimar ar putea fi crearea și susținerea a încă două-trei posturi TV cît de cît independente cu acoperire națională, în următorul an (cît și acoperire națională pentru PRO TV). Acestea nu vor deveni peste noapte bune și echidistante, însă ele pot crea baza unui pluralism politic pe viitor. Demonopolizarea puterii economice se poate face prin atragerea investitorilor străini (una dintre puținele realizări ale coaliției oranj de la Kiev a fost atragerea masivă a băncilor occidentale în sectorul bancar ucrainean).

Într-un scenariu optimist, reformele democratice ar permite o apropiere mai rapidă de UE, accesarea asistenței americane oferite prin Corporația „Provocările Mileniului” și liberalizarea vizelor pentru UE.

Coaliția va avea nevoie de rezultate palpabile ce afectează viața zilnică a diferitelor categorii de cetățeni. Astfel, guvernul trebuie să se concentreze pe proiecte vizibile, precum construcția de drumuri (cu asistență externă), liberalizarea transporturilor aeriene cu UE (ceea ce ar reduce de două-trei ori costurile la bilete – lucru important pentru diaspora), semnarea Tratatului privind micul trafic de frontieră cu România, acoperirea întregii Republici Moldova cu Internet wi-fi (în 2002, SUA au finanțat prin USAID acoperirea întregii Macedonii, a cărei suprafață e comparabilă cu cea a Republicii Moldova, cu Internet wi-fi) sau înlocuirea unei bune părți a agenților de poliție rutieră cu camere video. În plus, noul guvern ar trebui să invite o misiune a UE („EU rule of law mission“) ce ar contribui la reformarea și modernizarea structurilor de forță, în conformitate cu standardele europene.

Cît mai multe posturi TV

În pofida victoriei opoziției, Moldova nu va putea fi reformată, democratizată și modernizată fără transformarea PCRM, și este în interesul coaliției să găsească și o modalitate de interacțiune cu PCRM, ce ar minimiza conflictualitatea sistemului politic. Deocamdată, pentru a include PCRM în sistemul politic, cîteva posturi în guvern și ambasade pot fi oferite unor lideri comuniști. Nicolas Sarkozy, cînd a devenit președinte al Franței, i-a cedat Ministerul de Externe lui Bernard Kouchner, iar ca director al FMI l-a promovat pe Dominique Strauss-Kahn, ambii fiind unii dintre cei mai populari și competenți politicieni din Partidul Socialist de opoziție...

Așadar, cu cît mai multe posturi TV independente vor fi, cu cît mai difuze vor fi centrele de putere economică, cu atît mai lungă va fi viața partidelor de astăzi în următorul deceniu. Nimic nu va asigura supraviețuirea partidelor din Republica Moldova, decît crearea unui cadru cît mai ferm de condiții democratice, care ar permite alternarea la guvernare pentru toți actorii politici existenți. Succesul istoric al Alianței pentru Integrare Europeană va fi determinat de capacitatea acestora de a demonopoliza sistemul politic, nu de numărul de scandaluri care vor avea loc între timp...

Nicu Popescu este expert la European Council on Foreign Relations (Londra). Articolul a apărut în ziarul Timpul din Chișinău și este republicat cu acordul autorului.

<http://www.dilemaveche.ro/index.php?nr=290&cmd=articol&id=11390>

3. Victor CHIRILĂ, APE: Relația cu UE – Starea de fapt. Dilema Veche. 03.09.2009.

Integrarea europeană a devenit în ultimii cinci ani una dintre cele mai populare idei în Republica Moldova. Conform ultimelor sondaje de opinie publică, ea se bucură de sprijinul a peste 2/3 din populația țării. Despre ea vorbesc mulți, de la „opincă la vlădică“, dar o înțeleg și o percep cu adevărat foarte puțini.

Pentru majoritatea dintre noi, integrarea europeană se identifică în mare parte cu beneficiile pe care UE le-ar putea oferi Republicii Moldova și aproape deloc cu reformele structurale obligatorii pentru

obținerea acelor beneficii. Astfel, este explicabil că pentru mulți cetățeni moldoveni integrarea europeană înseamnă, în primul rând, posibilitatea de a călători nestingherit, fără vize, în spațiul Schengen, șansa de a munci legal în statele prospere ale UE, noi oportunități pentru afaceri și atragere de investiții avantajoase, o imensă piață de desfacere pentru produsele moldovenești, șansa de a studia în instituțiile superioare ale UE etc.

Fiind animați însă de beneficiile materiale ale integrării europene, adesea se ignoră faptul că ele sînt rezultatul unor transformări interne de norme, legislație, instituții, mentalități, obiceiuri și practici de lucru. De altfel, majoritatea cetățenilor moldoveni nu percep integrarea europeană ca pe un proces de reforme, ci mai curînd ca pe negocieri bilaterale între Guvernul de la Chișinău și comisarii europeni de la Bruxelles.

Trebuie să recunoaștem că societatea moldovenească nu este implicată în procesul de integrare europeană aclamat atît de mult de politicienii de la Chișinău, ea (societatea) este mai curînd o spectatoare pasivă. Or, atîta timp cît cetățenii moldoveni nu vor vedea și simți existența unei legături directe între propriul efort și mult rîvnitele beneficii ale UE, ei vor rămîne apatici și vor fi dezamăgiți foarte repede de retorica pro-UE a autorităților centrale în momentul în care mult promisele beneficii ale integrării europene vor deveni un fel de „fata morgana”. Perpetuarea acestei maligne stări de fapt este generatoare de riscuri mari pentru continuitatea parcursului european al Republicii Moldova. Spre a preveni respectivele riscuri, este necesar să înțelegem de ce și cum am ajuns în această situație. În acest context, nu putem să nu evidențiem cîteva tendințe păguboase pentru procesul de integrare europeană a Republicii Moldova, care vor trebui corectate de viitoarea guvernare de la Chișinău.

În ultimii cinci ani, integrarea europeană a fost transformată de autoritățile moldovene într-o idee de larg consum politic. După eșecul Memorandumului Kozak din 2003, care a dus la răcirea bruscă a relațiilor moldo-ruse, autoritățile comuniste de la Chișinău au înțeles că, pentru a se menține la putere în condițiile antagonismului tot mai pronunțat al Moscovei, ele au nevoie urgent de sprijinul Occidentului. În consecință, ideea de integrare europeană a fost transformată de Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM) în „vaca sfîntă” numai bună de muls pentru a stoarce la maximum dividende politice interne. Datorită acestei schimbări de macaz, PCRM a reușit în 2005 să-și perpetueze guvernarea pentru încă patru ani. Inconsistența mesajului pro-european al PCRM, decalajul între retorică și fapte a sporit treptat, culminînd cu înăbușirea violentă a protestelor studențești din 7 aprilie 2009. Atunci au ieșit la suprafață toate deficiențele democratice ale guvernării de la Chișinău, și anume: supremația organelor de forță asupra legii, lipsa de independență a sistemului judecătoresc, suprimarea libertății de exprimare, desconsiderarea flagrantă a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, desconsiderarea societății civile de către puterea politică etc.

De asemenea, procesul de integrare europeană a fost monopolizat în întregime de către birocrați. Participarea activă a societății la implementarea Planului de Acțiuni, semnat cu UE în februarie 2005, ar

fi creat o presiune constantă asupra guvernării. Or, autoritățile moldovene au tergiversat în orice fel implicarea, în egală măsură, a societății civile în implementarea și monitorizarea acțiunilor convenite cu UE. În același timp, societatea a fost lipsită de acces imparțial, necenzurat și nelimitat la informații legate de modul în care se puneau în practică angajamentele luate de Republica Moldova în raport cu UE, în cadrul Politicii Europene de Vecinătate. Astfel, guvernarea de la Chișinău controlată de PCRM a reușit să decupleze cetățenii moldoveni de la procesul de integrare europeană, rezervându-le rolul de simpli observatori în așteptare de mană cerească de la Bruxelles.

Nu în ultimul rând, problema rezidă și în Politica Europeană de Vecinătate (PEV), din care face parte și Republica Moldova. Cu regret o spun, PEV oferă doar niște perspective/beneficii generale care sînt departe de a motiva real cetățenii moldoveni să devină promotori activi ai integrării europene. Parteneriatul Estic lansat în mai 2009 conține aceleași deficiențe structurale ca și PEV. Noua inițiativă a UE promite multe lucruri bune, precum semnarea unui acord de asociere cu UE, regim de călătorii fără vize în spațiul Schengen, comerț liber aprofundat, integrare economică, noi oportunități pentru contactele interumane, asistență financiară sporită etc., cu toate acestea, deoarece Parteneriatul Estic nu trasează perioade concrete pentru realizarea lor, cetățenii Republicii Moldova vor percepe în continuare integrarea europeană ca ținînd de responsabilitatea exclusivă a clasei politice de la Chișinău. Prin urmare, este timpul ca și UE să înțeleagă că, dacă procesul de integrare europeană va rămîne doar o afacere între Bruxelles și puterea de la Chișinău, neglijîndu-se așteptările cetățenilor de rînd, orice inițiativă, oricît de bună ar fi ea, va fi sortită eșecului.

În prezent, Republica Moldova se află la o răscruce istorică, crucială pentru viitorul său. La 29 iulie 2009, cetățenii moldoveni au optat pentru integrarea țării lor în UE. Este, cu siguranță, o oportunitate unică atît pentru clasa politică moldoveană, cît și pentru UE. Această oportunitate ar urma să fie consfințită în viitorul Acord de Asociere pe care Chișinăul și Bruxelles-ul ar urmă să-l negocieze cît mai curînd posibil. Viitorul acord trebuie să răspundă așteptărilor cetățenilor moldoveni și să estompeze deficiențele structurale ale PEV și Parteneriatului Estic. Procedînd astfel, societatea moldoveană va deveni motorul principal al transformărilor interne dictate de integrarea europeană. În plus, extrem de important, negocierea Acordului de Asociere este șansa UE să devină nu doar vizibilă, dar și cel mai influent partener în/pentru Republica Moldova.

<http://www.dilemaveche.ro/index.php?nr=290&cmd=articol&id=11391>

4. Eugen Revenco, APE: Ministrul de Externe al României a Remarcat Deschiderea AIE Față de Țara Sa. Timpul. 19.08.2009.

Ministrul român de Externe, Cristian Diaconescu, și-a exprimat marți, convingerea că România și R. Moldova vor finaliza acordurile bilaterale după desemnarea Guvernului la Chișinău. „Speram într-o soluție pozitivă pentru perspectiva europeană a R. Moldova. Am convingerea că în perioada următoare formarii structurilor guvernamentale ne vom putea concentra pe finalizarea acordurilor bilaterale, care sunt în beneficiul direct al cetățenilor celor două țări”, a spus el. Tratatul la care se referă ministrul

român de Externe sunt Tratatul politic de bază și Tratatul privind frontierele de stat, asupra cărora Chișinăul insistă, la fel și Acordul de mic trafic la frontieră, care ar permite ca persoanele care locuiesc pe o distanță de 50 km în jurul granițelor să circule liber, fără a avea nevoie de viză.

Opinia expertului

Eugen Revenco, director de programe Asociația pentru Politică Externă

Ultimul din cele cinci puncte ale Declarației pentru constituirea Alianței pentru Integrare Europeană (AIE) se referă la politica externă și integrarea europeană. Înainte de toate, coaliția de guvernare își propune să restabilească și să consolideze relațiile de bună vecinătate cu cele două țări vecine, România și Ucraina. În acest sens, vedem că Declarația respectivă răspunde condiționărilor formulate de Consiliul UE atunci când a aprobat mandatul de negocieri al Comisiei Europene asupra viitorului nou acord de asociere cu țara noastră, și anume:

- a) Restabilirea relațiilor de bună vecinătate. În termeni practici, aceasta presupune încetarea retoricii agresive sau dușmănoase; abținerea de la provocări verbale la toate nivelurile și care ar putea veni din orice parte; desemnarea noilor ambasadori; reluarea discuțiilor politice etc. Această linie de politică externă este deja construită de formațiunile politice ale AIE.
- b) Eliminarea vizelor pentru cetățenii României - este anunțată a fi chiar una dintre primele hotărâri ale noului guvern de coaliție democratică.

Observăm că ministrul de Externe al României a remarcat deschiderea AIE față de țara sa și vine cu un mesaj de încurajare pentru noua coaliție de guvernare în ceea ce privește perspectiva europeană a RM. De asemenea, șeful diplomației de la București confirmă convergența obiectivelor cu cele ale AIE, privind finalizarea și încheierea cât mai rapidă a acordurilor bilaterale care sunt în beneficiul direct al cetățenilor, în particular, a Acordului privind micul trafic de frontieră.
<http://www.timpul.md/article/2009/08/19/3682>

5. Nicu Popescu: Izolarea Internațională Crescândă a Transnistriei Include un Risc de Destabilizare Internă. Radio Europa Liberă. 31.08.2009.

Nicu Popescu, Consiuliul European pentru Relații Externe: „Cred că este prea devreme să vorbim despre scenarii concrete, dar ce putem spune cu certitudine la această etapă este că problemele politice interne atât în R. Moldova, cât și în Transnistria, vor consuma întreaga energie politică a elitelor încă mult timp. Cred că intrăm într-o fază în care elitele politice de pe ambele maluri ale Nistrului vor fi practic exclusiv consumate de problemele și crizele politice interne și de aceea cred că vom asista la și mai puțin interes mutual referitor la problema transnistreană. În Moldova cred că problemele interne vor preocupa populația cel mai mult și orice guvern va trebuie să se ocupe în primul rând de aceste probleme atât politice cât și economice. În aceste condiții cred că există riscul unei destabilizări politice și economice mai mari în interiorul Transnistriei în condițiile în care Transnistria într-adevăr stă în fața pericolului de a fi izolată pe plan internațional mai mult decât a fost până acum și să devină și mai puțin

importantă atât pentru percepția publicului din R. Moldova cât și pentru actorii din regiune – Ucraina, Rusia Moldova și UE. Deci această perioadă de introspecție nu cred că este o știre bună pentru Transnistria.

Europa Liberă: *Rezultatele alegerilor din Republica Moldova, care i-au lăsat pe comuniști, până acum la guvernare, oarecum în opoziție și a condus la formarea unei alianțe de partide liberale și democratice, pare să fie un prilej pentru anumite forțe de la Tiraspol de a relansa speculații de genul că venirea liberalilor la putere va facilita dezlipirea Transnistriei de Moldova prin unirea acesteia cu România. Cum comentați asemenea atitudini?*

Nicu Popescu: „Cred că este o interpretare eronată și falsă. În primul rând fosta opoziție din R. Moldova vine cu un mesaj pro-independență foarte clar și dorește să dezvolte parteneriate strategice atât cu UE cât și cu Rusia și Ucraina. În plus, vedem că se conturează un mesaj mult mai explicit în favoarea respectării drepturilor minorităților naționale. Practic toate partidele din opoziție, inclusiv PL și PLDM au încercat să adopte un discurs mai favorabil minorităților naționale din R. Moldova. Toate aceste formațiuni s-au angajat să dezvolte relații mai puțin conflictuale cu partenerii externi, inclusiv Rusia și Ucraina și, în aceste condiții, R. Moldova ar avea șansa de a-și accelera mișcarea spre UE, relansarea reformelor politice și economice și cred că în condițiile în care R. Moldova va avea succese vizibile pe direcția europeană cred că atunci și presiunea internă din Transnistria asupra autorităților locale care în mare parte nu reușesc să modernizeze regiunea ar putea crește. Deci dacă doriți, cu cât mai de succes va fi proiectul de europeanizare a R. Moldova, cu cât mai europeană va fi Moldova cu atât mai puține argumente vor avea elitele politice de la Tiraspol să mențină status quo-ul. Or, și cetățenii din partea stângă a Nistrului își doresc să călătorească liber în Europa, își doresc să aibă salarii bune și își doresc să exporte cât mai multe bunuri în UE, să fie respectați la locul de muncă sau în viața politică. Și în mare parte procesul de europeanizare a R. Moldova, dacă este accelerat, poate crea mai multe probleme pentru elitele din regiunea transnistreană.

Europa Liberă: *Aș insista totuși pe ideea vehiculată de fapt pe ambele maluri ale Nistrului că liberalii vor uni Moldova cu România. Chiar atât de ușor se pot schimba granițele în interiorul Uniunii Europene, România fiind o țară membră a UE?*

Nicu Popescu: Cred că mai degrabă este o percepție profund greșită din anii 90 această agitare a spectrului integrării dintre Moldova și România. Nici partidele politice de la Chișinău, nici majoritatea populației din Moldova și nici din România nu doresc unirea acestor două state, în același timp majoritatea populației din România și R. Moldova își dorește niște relații bune, pragmatice, care respectă independența R. Moldova dar care fac posibilă integrarea mai rapidă a R. Moldova în UE. Deci cred că principala miză în relațiile moldo-române ține de accelerarea integrării în UE și nu de unirea dintre Moldova și România.

Europa Liberă: *Și dacă revenim la frământările politice din interiorul Moldovei, cât de posibilă vi se pare perspectiva unor noi alegeri parlamentare anticipate în anul 2010, pentru că în acest an deja nu mai pot fi organizate noi alegeri?*

Nicu Popescu: Cred că posibilitatea unor alegerilor anticipate este destul de mare și acest tip de procese politice este destul de dur pe termen scurt dar nu trebuie să tratăm aceste crize politice temporare drept o problemă strategică pentru viitorul Moldovei. În absolut nici un stat din Europa Centrală care acum se află în UE schimbările politice, transformarea lor în state europene, nu s-a făcut fără tensiuni politice, fără probleme, fără alegeri anticipate, de exemplu Letonia a avut 8 prim-miniștri timp de 10 ani înainte de aderarea la UE, sugerând un nivel de instabilitate politică internă destul de mare, în același timp aceste state au reușit să se reformeze, să se modernizeze și să adere la UE și dacă doriți în primele faze ale democratizării unor state se întâmplă că cultura politică din aceste state nu permite o tranziție aparent stabilă și deseori aceste crize politice, conflicte dintre elite, fac parte din procesul de democratizare. Important este faptul că acest tip de tensiuni politice se soluționează politic, fără recurgere la arme și tensiuni. Și cred că acest lucru se întâmplă în cazul R. Moldova în care toate forțele politice mizează în primul rând pe instrumente politice de gestionare a crizei.

Europa Liberă: Dle Nicu Popescu, vă mulțumim. Vă reamintesc doamnelor și domnilor, că am discutat cu analistul politic de la Institutul pentru Studii Europene cu sediul la Londra, Nicu Popescu. Iar corespondenta Europei Libere la Tiraspol a încercat să afle de la oameni de rând dacă cunosc evoluțiile politice de la Chișinău și la ce se așteaptă de la noua configurație de putere?

6. Înghesuită între UE și Rusia. Fragmente din „Moldova: Europe’s poorest pawn“, Andrew Wilson. Dilema Veche. 29.08.2009.

Problemele economice curente ale Moldovei nu vin din minusculul său sistem bancar, și nici dinspre industrie, mare parte din ea fiind concentrată oricum în regiunea separatistă Transnistria. În ultimii ani, Moldova a supraviețuit cu banii trimiși acasă de sutele de mii de moldoveni care lucrează afară, dar aceste sume scad acum dramatic, 318 milioane dolari în ianuarie-aprilie 2009 față de 477 milioane dolari în aceeași perioadă din 2008, ceea ce a dus la scăderea consumului intern cu 10% și la o scădere cu 25% a importurilor. Bugetul Moldovei se află aproape de colaps și se bazează prea mult pe taxe vamale și impozite indirecte. Guvernul, compus în mare parte din tehnocrați, a paralizat după evenimentele din aprilie și nu a fost capabil să vină cu vreo soluție anti-criză.

UE a reacționat încet după criza din aprilie, mai ales în comparație cu Rusia, care a susținut masiv guvernul și represiunea împotriva manifestanților, ceea ce a făcut ca orientarea Moldovei să se deplaseze încă o dată spre Est. Dar nici un politician moldovean, nici măcar Voronin, nu vrea o deplasare prea accentuată spre Est. UE dispune de niște ași în mîneacă, dar depinde de ea să îi joace bine. Mai mulți muncitori moldoveni se află în UE (estimările sînt între 350.000 și 500.000) decît în Rusia (344.000).

Deci promisiunea ridicării vizelor pentru UE este un stimulent important. Mai mult de jumătate din comerțul extern al Moldovei este cu UE, și mai puțin de 20% cu Rusia.

Uniunea Europeană ar trebui să se pregătească pentru o nouă perioadă de confruntări sociale și politice sau de blocaj constituțional, ca urmare a alegerilor din 29 iulie. UE ar trebui să cheme toate forțele politice să se înțeleagă asupra unui guvern funcțional, să acorde sprijin reformelor, mai ales reformei sistemului judiciar și a aparatului de securitate, și să investigheze în mod credibil evenimentele din 7 aprilie. Parteneriatul Estic lansat de UE în mai a debutat timid. Rusia își arată mușchii de când cu războiul din Georgia și a adăugat ajutoare financiare pentru țările vecine unde are interese. Moldova este doar unul dintre statele oscilante din regiune, dar ceea ce se întâmplă în această țară minusculă, înghesuită între UE și Rusia, poate prezice viitoarele tendințe pentru întreaga vecinătate estică a UE.
<http://www.dilemaveche.ro/index.php?nr=290&cmd=articol&id=11360>